

Čís. 2580.

Pro skutkovou podstatu zločinu podle § 206 tr. zák. jest rozhodným pouze a jedině uzavření manželství; tím jest zločinná činnost ukončena a odtud počíná též promlčení.

(Rozh. ze dne 11. prosince 1926, Zm I 592/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem krajského soudu v Litoměřicích ze dne 10. února 1926, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem dvojnásobného manželství podle § 206 tr. zák., byl porušen zákon v ustanoveních §§ 227 a 228 písm. b) tr. zák.; rozsudek ten se v tomto výroku a důsledkem toho i ve výroku o trestu a ve výrocích s tím souvisejících zrušuje a věc se odkazuje krajskému soudu v Litoměřicích k novému projednání a rozhodnutí, při němž budiž přihlíženo k nedotčené části rozsudku, týkající se přestupku podle §u 523 tr. zák.

D ů v o d y:

Rozsudkem krajského soudu v Litoměřicích z 10. února 1926 byl obžalovaný právoplatně odsouzen pro zločin dvojnásobného manželství podle § 206 tr. zák. a pro přestupek opilství podle § 523 tr. zák. Podle rozsudku spáchal obžalovaný zločin podle §u 206 tr. zák. tím, že ač byl dne 2. června 1901 v Č. B. s Františkou P-ovou oddán, vešel dne 3. března 1919 v Č. v manželství s Marií D-ovou. Tímto výrokem byl porušen zákon v tomto směru: Druhé manželství uzavřel obžalovaný podle zjištění rozsudku dne 3. března 1919; trestní řízení bylo zavedeno k návrhu státního zastupitelství v Litoměřicích ze dne 28. února 1925 vydáním obsílky obviněnému dne 9. listopadu 1925. Poněvadž zákonou trestní sazbou na zločin dvojženství podle §u 208 tr. zák. jest žalář, po případě těžký žalář od jednoho do pěti let, promlčuje se zločin ten podle § 228 písm. b) tr. zák. v pěti letech, jsou-li tu ovšem ostatní zákonné podmínky promlčení. Ačkoli tedy okolnost, že druhé manželství bylo uzavřeno dne 3. března 1919 a že od tohoto dne až do prvního vyšetřovacího úkonu (vydání obsílky obviněnému) uplynulo více než pět let, poukazovala k možnosti promlčení, nezabýval se nalézací soud v rozsudku vůbec touto otázkou, patrně asi proto, že byl toho názoru — odpovídajícího judikatuře býv. vídeňského nejvyššího soudu (rozhodnutí úř. sbírky čís. 302 a 2716) — že zločin dvojženství jest deliktem trvalým, při němž trestný stav pokračuje bez přetržení tak dlouho, pokud porušení platného manželského řádu a porušení práv prvního manžela trvá, to jest do té doby, kdy manželský svazek byl příslušným soudním výrokem anebo smrtí jednoho z obou manželů rozloučen. S tímto názorem nelze souhlasiti. Pojem deliktu dvojženství a posuzování jeho trestuhodnosti podléhal ve svém historickém vývoji různým změnám podle toho, jak různé doby hodnotily zařízení manželství.

Kdežto doba předjosefínská kladla hlavní váhu při posuzování dvojženství na porušení svátosti manželství a spojené s tím porušení manželské věrnosti, opustil josefínský trestní zákon toto stanovisko, definuje v §u 175 zločin ten slovy: »Wer durch das Band gültiger Ehe gebunden, mit einer anderen Person, sie sei ledig oder verheiratet, eine zweite Ehe schliesst, macht sich des Verbrechens der zweifachen Ehe schuldig«. Stejně pak vytýká pojem zločinu toho trestní zákon rak. z roku 1803 v § 185, západohaličský trestní zákon v §u 192 a nyní platný trestní zákon z roku 1852 v § 206.

Tím jest stanovisko dříve panující, podle něhož dvojženství bylo porušením manželské věrnosti, opuštěno a těžiště položeno výhradně do porušení státního manželského řádu, porušení státem sankcionovaného monogamického principu manželství. Není tedy zákonem o dvojženství chráněno subjektivní právo na manželskou věrnost, nýbrž státem vyslovený princip monogamního manželství, a porušení subjektivního práva manželova jeví se toliko jako následek porušení onoho práva doprovázející. Tento státní řád manželský se porušuje uzavřením druhého manželství a zákon v § 206 tr. zák. výslovně stanoví, že zločinu se dopouští osoba, která u z a v ř e za trvání prvního manželství, nové manželství. Tím jest jasně vyjádřeno, že pro naplnění skutkové podstaty zločinu toho jest rozhodným pouze a jedině u z a v ř e n í manželství, t. j. slavnostní prohlášení svolení k druhému manželství, učiněné ve formě zákonem předepsané; zločin jest dokonán, jakmile toto formelní prohlášení bylo dáno, tím však zároveň jest zločinná činnost i skončena a nezáleží na tom, jak se utváří poměry tohoto manželství, zda dojde k souloži a k dalšímu spolužití osob druhé manželství uzavřevších. Souložnický poměr, který uzavření takového manželství ve většině případů má v zápětí, jest toliko stavem, jenž jest následkem způsobeným zločinnou činností, není však pokračováním v této činnosti. Důsledky, které z tohoto řešení otázky povahy zločinu podle § 206 tr. zák. plynou pro otázku promlčení, jsou tyto: Podle § 227 tr. zák. počíná promlčení okamžikem spáchání trestného činu, tento okamžik jest tu, jakmile poslední akt, jehož ku pojmu deliktu jest zapotřebí, byl uskutečněn. Tímto aktem jest ono uzavření manželství, a dlužno proto shledávati počátek promlčecí lhůty v okamžiku tohoto uzavření manželství. S tohoto hlediska počalo promlčení v souzeném případě dne 3. března 1919 a promlčecí lhůta činí podle § 228 písm. b) tr. zák. pět let. Lhůta tato podle stavu spisů v době, kdy byla vydána obsílka obviněnému (9. listopadu 1925) již uplynula. Poněvadž ku promlčení dlužno přihlížeti z povinnosti úřední, bylo na soudu nalézacím, by se otázkou tou zabýval; opomenuv tak učiniti, porušil nalézací soud zákon v ustanoveních §§ 227 a 228 písm. b) tr. zák. Poněvadž však promlčení trestného činu prospívá obžalovanému jen tehdy, jsou-li kromě doby promlčecí současně splněny i jiné podmínky, jež zákon stanoví v §§ 227 a 229 tr. zák., a podle nynějšího stavu spisů pro nedostatek dotyčných zjištění nelze bezpečně rozhodnouti, bylo zmateční stížnosti podle § 33 tr. ř. vyhověti a podle § 292 tr. ř. uznati právem, jak se stalo.